

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2001

Vragen van de leden **Wassenberg** en **Van Raan** (beiden PvdD) aan de Minister voor Natuur en Stikstof en de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat over *zandsuppletie bij gaswinning onder het UNESCO Werelderfgoed* (ingezonden 2 februari 2022).

Antwoord van Minister **Van der Wal-Zeggelink** (Natuur en Stikstof), mede namens de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat (ontvangen 9 maart 2022).

Vraag 1

Kent u het bericht «Waddenvereniging vertrouwt kabinet niet en schakelt hulp in van Unesco»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Is UNESCO ervan op de hoogte dat bodemdaling door bestaande en nieuwe gas- en zoutwinning in en onder het Werelderfgoed met zandsuppletie vanuit de Noordzee mag worden gecompenseerd?

Antwoord 2

De bodem van de Waddenzee past zich op natuurlijke wijze aan op de diepe bodemdaling door gas- en zoutwinning door extra zand en slib aan te voeren uit de Noordzeekustzone. Het zandverlies dat hierdoor ontstaat in de Noordzeekustzone wordt met zandsuppleties gecompenseerd. Het toevoegen van zand in de Noordzeekustzone is nodig om de zandbalans van het kuststelsel op orde te houden en structurele erosie van de Noordzeekustzone te voorkomen.

UNESCO is geïnformeerd dat zandsuppleties ten behoeve van kustlijnzorg plaatsvinden. In 2008 hebben Duitsland en Nederland het nominatiedossier voor de Nederlands-Duitse Waddenzee als Werelderfgoed bij het Werelderfgoedcentrum van UNESCO in Parijs ingediend². In het nominatiedossier staat uitgelegd wat dit erfgoed zo uniek in de wereld maakt, maar ook welke

¹ Trouw, 25 januari 2022, «Waddenvereniging vertrouwt kabinet niet en schakelt hulp in van Unesco» (<https://www.trouw.nl/duurzaamheid-natuur/waddenvereniging-vertrouwt-kabinet-niet-en-schakelt-hulp-in-van-unesco-bc9c3275/>)

² <http://whc.unesco.org/uploads/nominations/1314.pdf>

activiteiten er in het gebied plaatsvinden. Op basis van die informatie heeft de Waddenzee in 2009 van UNESCO de status van Werelderfgoed gekregen.

Vraag 3

In welke brief en in welke passage of zin heeft het kabinet UNESCO ervan op de hoogte gebracht dat bodemdaling door gas- en zoutwinning in en onder het Werelderfgoed met zandsuppletie mag en wordt gecompenseerd?

Antwoord 3

Het nominatiedossier is in 2008 bij UNESCO ingediend. Eén van de onderdelen van dit dossier is het Wadden Sea Quality Status Report. Hoofdstuk 5.16.3 van dit document (pagina 188 van het nominatiedossier) beschrijft het toepassen van extra volume aan zandsuppleties.

Vraag 4

Wat is het oordeel van UNESCO over de inzet van zandsuppletie om bodemdaling door gas-en zoutwinning te compenseren? Kunt u aangeven in welke brief en passage of zin dit staat? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4

Op basis van het nominatiedossier heeft de Waddenzee de status van UNESCO Werelderfgoed gekregen, inclusief zandsuppleties voor de kustlijn-zorg. Naast de criteria van de Uitzonderlijke Universele Waarde zijn de bescherming, het management en de authenticiteit van het erfgoed en de integriteit van de beheerders belangrijke overwegingen om de status te krijgen. IUCN heeft, als adviesorgaan van UNESCO voor natuurlijk Werelderfgoed, in 2020 nog in het algemeen geoordeeld³ dat het beheer van de Waddenzee goed op orde is.

Vraag 5

Bent u bereid om, indien UNESCO nog geen oordeel heeft gegeven over de inzet van zandsuppletie bij bodemdaling door gas- en zoutwinning in en onder het Werelderfgoed, naar haar oordeel hieromtrent te informeren? Zo ja, op welke termijn? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5

Ik vind dat niet nodig. Conform de werkafspraken zoals vastgelegd in de richtlijn voor de implementatie van het Werelderfgoed verdrag⁴ is het van belang om UNESCO te informeren over nieuwe activiteiten. Het suppleren van zand in de Noordzeekustzone ter compensatie van de bodemdaling door gas- en zoutwinning onder de Waddenzee als zodanig is geen nieuwe activiteit. De IUCN zal de mogelijke impact van de voorgenomen gaswinning in Ternaard op de Uitzonderlijke Universele Waarde van het UNESCO Werelderfgoed Waddenzee wel beoordelen. De zandsuppleties die nodig zijn ter compensatie van de verwachte bodemdaling door deze gaswinning zijn hier een onderdeel van.

Vraag 6

Hoe beoordeelt u de toezegging van Nederland, Duitsland en Denemarken dat bij toekenning van de titel «werelderfgoed» negatieve invloeden op de kernwaarden van het erfgoed worden zullen worden geminimaliseerd?

Antwoord 6

De Waddenzee is in 2009 door UNESCO op basis van het huidige beschermingsregime opgenomen op de Werelderfgoedlijst. Met dit beschermingsregime wordt de Uitzonderlijke Universele Waarde adequaat beschermd.

Vraag 7

Deelt u de mening van het UNESCO Werelderfgoedcentrum in Parijs dat het hierbij gaat om het vermijden en niet het verzachten van negatieve invloeden?

³ IUCN World Heritage Outlook 3 | IUCN Library System

⁴ UNESCO World Heritage Centre – The Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention

Antwoord 7

Ik deel de mening dat het gaat om het vermijden van negatieve invloeden op de Uitzonderlijk Universele Waarde van de Waddenzee.

Vraag 8

Deelt u de mening dat zandsuppletie een verzachtende maatregel is om schade aan de natuur van de Waddenzee te mitigeren? Zo nee, waarom niet en op welke bronnen baseert u zich?

Antwoord 8

Die mening deel ik niet. De zandsuppleties vinden plaats in het kader van de kustlijn­zorg op de Noordzeekustzone, niet om eventuele schade aan de natuur in de Waddenzee te voorkomen of te verzachten. Als gevolg van de diepe bodemdaling door de gaswinning zal er bij de uitwisseling van sediment tussen Noordzeekustzone en Waddenzee netto meer zand achterblijven in de Waddenzee waardoor een extra vraag naar zand ontstaat. Zonder additionele zandsuppletie gaat dit ten koste van de kustlijn­zorg. In het Natura 2000-Beheerplan Waddenzee⁵, en specifiek pagina 210, is de praktijk omtrent het uitvoeren van de zandsuppleties beschreven.

Vraag 9

Is er een plan voor het geval dat UNESCO daadwerkelijk de Wadden van de lijst haalt en kunt u bij benadering aangeven wat de schade van deze actie zal zijn (in materiële en/of immateriële zin)?

Antwoord 9

Elk Werelderfgoed vertelt het verhaal over haar uitzonderlijke, universele waarde. Deze gebieden zijn niet alleen uniek en onvervangbaar in Nederland, maar zelfs in de wereld. Als ondanks de inspanningen de unieke waarden van het Werelderfgoed niet voldoende worden beschermd en er geen verbetering optreedt, wordt het van de Werelderfgoedlijst afgehaald. Dit is sinds het begin van de Werelderfgoedlijst in 1978 drie keer voorgekomen. In immateriële zin zou het verlies van de status een verlies voor de gehele internationale gemeenschap zijn vanwege de unieke en onvervangbare positie die de Waddenzee voor de gehele wereld inneemt. Na verlies van de status kan een gebied niet meer opnieuw in aanmerking komen voor de status van Werelderfgoed.

Het is op dit moment gelukkig niet aan de orde dat de Waddenzee haar status als UNESCO Werelderfgoed zou verliezen. In de antwoordbrief van het kabinet van 20 januari 2022 aan UNESCO⁶ is aangegeven waarom er geen reden tot zorg is. Specifiek voor Ternaard komt de IUCN met een beoordeling. Ik zie dus geen reden om vooruit te lopen op een eventueel verlies van de status van Werelderfgoed omdat dit op dit moment niet aan de orde is.

Vraag 10

Kunt u deze vragen beantwoorden vóór het tweeminutendebat Wadden?

Antwoord 10

Ja.

⁵ Microsoft Word – 160708_Beheerplan WADDENZEE 2016-2022_definitief incl bijlage 5 en 6 b.doc (bij12.nl)

⁶ Aangangsel Handelingen, vergaderjaar 2021–2022, nr. 1416